

Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2018

9. Компанієць Ю. А. Спеціальна фізична підготовка : підруч. для ВНЗ. Луганськ : РВВЛАС, 2003. 556 с.
10. Мартишко А. Ю., Рябуха О. С. Теоретичні та практичні аспекти фізичної підготовки курсантів вищих навчальних закладів МВС України. *Юридична психологія та педагогіка*. 2013. № 2. С. 123–130.
11. Медведев И. М. Организация профессионально-прикладной физической подготовки в учебных заведениях МВД России : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Волгоград, 1999. 24 с.
12. Трішин К. О. Фізична підготовка курсантів, які навчаються в вищих навчальних закладах системи МВС України // Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 25 берез. 2016 р.). Одеса : ОДУВС, 2016. С. 225–226.
13. Ярещенко О. А. Обґрунтування змісту і організації спеціальної фізичної підготовки курсантів вищих навчальних закладів МВС України : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.02. Харків, 2008. 20 с.
14. Ярещенко О. А. Пути повышения качества обучения курсантов МВД приемам рукопашного боя. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2012. № 5 (1). С. 49–52.
15. Ярмошук О. А. Фізична підготовка жінок-курсантів у навчальних закладах МВС України. *Молода спортивна наука України*. 2001. Вип. 5, т. 1. С. 280–284.
16. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 № 50. *Офіційний вісник України*. 2016. № 22. Ст. 42.
17. Моргунов О. А. Удосконалення фізичної підготовки правоохоронців МВС України на початковому етапі навчання. *Честь і закон*. 2014. № 2 (49). С. 46–49.

Надійшла до редколегії 15.04.2018

УДК 355.531.3

М. О. КОТЕЛЮХ,

*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри тактичної та тактико-спеціальної підготовки факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-5580-7798>;*

М. О. САМОЙЛЕНКО,

курсант 4 курсу факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ

АНАЛІЗ ЗУПИНКИ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ПРАЦІВНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Проаналізовано причини збільшення відсотка небезпеки працівників поліції при зупинці транспортних засобів. Показано важливість дотримання певних правил та дій при зупинці транспортних засобів працівниками поліції. Визначено основні недоліки щодо дотримання правил особистої безпеки працівників поліції. Запропоновано схематичне розташування поліцейських при зупинці транспортних засобів.

Ключові слова: *аналіз особиста безпека, працівник поліції, антитерористична операція, криміногенна ситуація, засоби індивідуального захисту, засоби активної оборони, транспортний засіб, покращення відсотка особистої безпеки.*

У час коли проходить реформування системи правоохоронних органів, а також при активному залученні працівників національної поліції до участі у антитерористичної

операції проблеми аналізування дій при зупинці транспортних засобів працівниками правоохоронних органів, стоять особливо гостро та становлять національні інтереси держави. Працівники поліції які залучаються до несення служби кожного дня стикаються з ситуаціями які є небезпечними для життя та здоров'я.

Під час несення служби щодо проведення заходів зупинки транспортних засобів працівники поліції стикаються з багатьма факторами які можуть ускладнювати або збільшувати відсоток безпеки у тій ситуації яка склалась, до таких можемо віднести темну пору доби, несприятливі погодні умови; характеристики транспортного засобу, відносно якого проводиться перевірка, місце проведення зупинки транспортного засобу, криміногенна ситуація у державі, наявність великого обігу зброї та вибухових приладів у вільному доступі, проведення антитерористичної операції на сході країни, відсутність спеціального обладнання чи засобів у співробітників поліції, відсутність спеціальних навичок у співробітників поліції.

В свою чергу, кожен з вищевказаних пунктів викликає певну проблематику для працівників поліції і повинен бути детально розглянутий і проаналізованими.

Розглянемо як приклад події які сталися у Дніпрі 25 вересня 2016 року коли через порушення правил особистої безпеки загинули двоє поліцейських. Співробітниками поліції був затриманий автомобіль марки «Citroen», який проїхав на заборонний сигнал світлофора. Затриманий почав сперечатися з поліцейськими і вимагав відпустити його. Після відмови затриманий зробив кілька пострілів у поліцейських що і спричинило їх загибель. При затриманні на поліцейських не було бронежилетів, свою нагрудну камеру увімкнув лише один співробітник.

Основна частина. Розглянувши найбільш розповсюджений алгоритм дій працівників поліції при зупинці транспортних засобів, ми вивели дії та правила які потрібно дотримувати співробітникам поліції задля покращення особистої безпеки при зупинці транспортного засобу. До таких ми можемо віднести:

- належну комунікацію та візуальний зв'язок між співробітниками;
- належний візуальний контроль за діями водія та по можливості пасажирів;
- безпечне місце розташування співробітників при перевірці документів: знаходження на безпечному відрізку узбіччя, не перед автомобілем або ж перед дверцятами транспортного засобу;
- забезпечення належного периметру, що включає в себе недопущення з боку сторонніх осіб створювати перешкоди співробітникам при перевірці документів;
- забезпечення наявності у поліцейських відповідного екіпірування та спеціальних засобів що включає в себе: засоби індивідуального захисту, засоби активної оборони, ліхтарі, рації, одяг по сезону, відмітні знаки;
- знання законів та підстав зупинки транспортного засобу та перевірки документів;
- знання і належним чином розуміння зіставлених відповідним керівництвом інструкції;
- проведення відповідних інструктажів перед заступництвом на службу;
- врахування відповідних орієнтувань співробітників на транспортні засоби або водіїв відносно яких здійснюється перевірка.

Ми розглянули та проаналізували розташування поліцейських при зупинці транспортних засобів, та схематично відобразили місце розташування поліцейських в складі двох чоловік, при розмові та перевірці документів у водіїв транспортних засобів, пояснили де можливо застосовувати кожен з даних схем.

Найбільш поширене розташування поліцейських та помилки при зупинці транспортних засобів представлені схематично на рисунках 1.1 та 1.2.

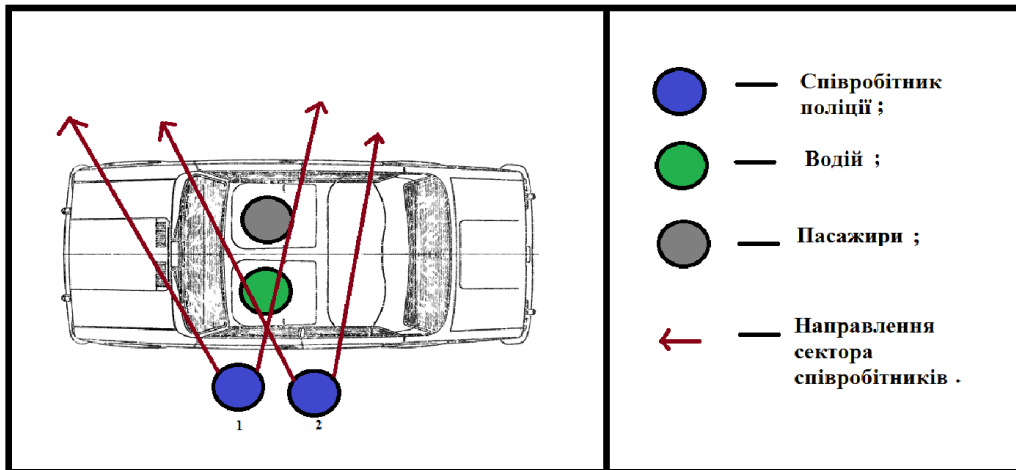

Рисунок 1.1. Схема найпоширенішого розташування співробітників поліції при зупинці транспортних засобів

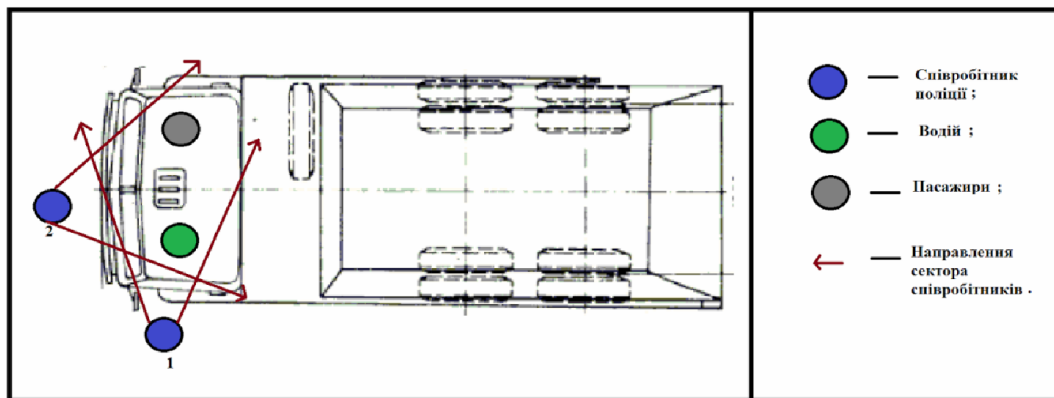

Рисунок 1.2. Схема помилок співробітників при розташування

- Недоліки даних розташувань, представлених на рисунках 1.1 та 1.2, полягають у:
- відсутності периметра та належного візуального контролю над пасажирськими місцями і наглядом за діями пасажирів;
  - співробітники можуть перебувати на одній лінії перед водієм;
  - контролю лише одного сектора;
  - співробітник № 1 може отримати удар дверима при її відкритті;
  - перебування перед транспортним засобом, що може призвести до наїзду.

Розглянемо по блокам схеми розкошування співробітників поліції при зупинці та підході до транспортних засобів.

Блок 1. Схематичне розташування поліцейських при перевірці автобусів

Особливість даного транспортного засобу полягає у великій наявності посадочних місць, великій довжині та можлива наявність другого поверху.

На рисунку 2.1 схематично зображено розташування поліцейських при перевірці документів у водіїв автобусів.

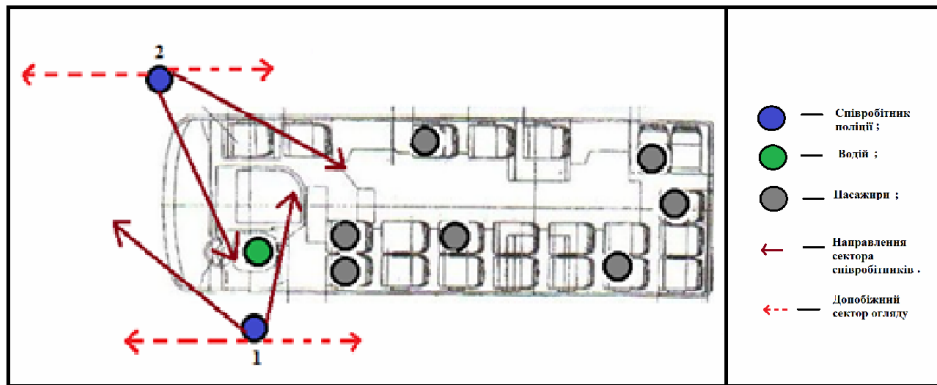

Рисунок 2.1. Схема розташування поліцейських при перевірці автобусів

Блок 2. Схематичне розташування поліцейських при перевірці вантажних транспортних засобів

Особливість даного типу транспортних засобів полягає в висоті кузова, габаритах, довжині та наявності додаткових вантажів або причепів.

На рисунках 3.1 та 3.2 схематично зображено деякі з варіантів розташування поліцейських при перевірці документів у водіїв вантажних транспортних засобів :

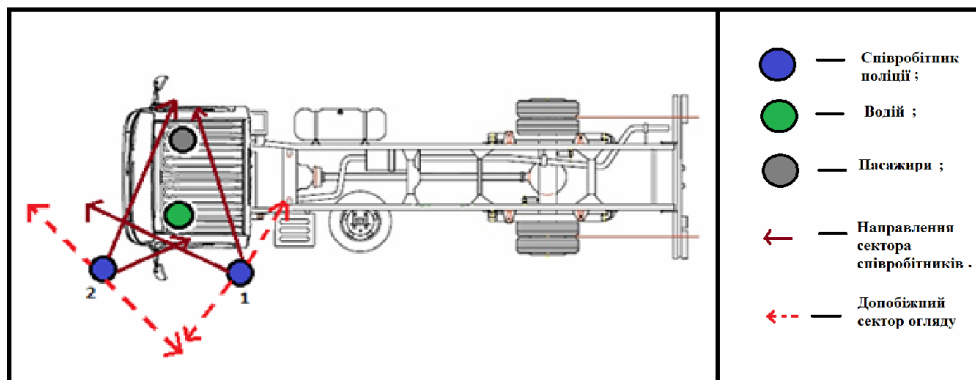

Рисунок 3.1. Схема розташування поліцейських при перевірці вантажних транспортних засобів

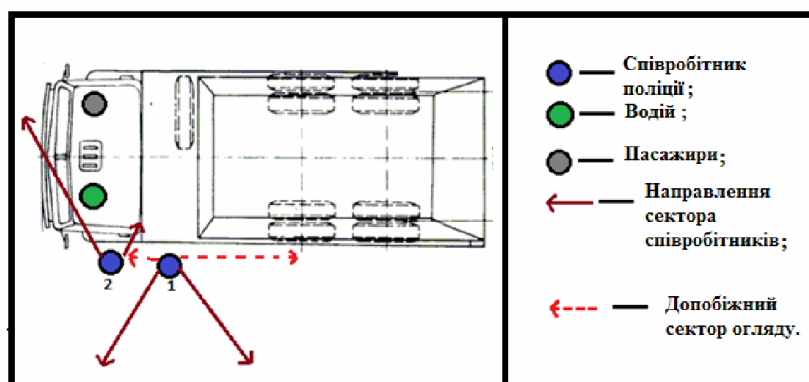

Рисунок 3.2. Схема розташування поліцейських при перевірці вантажних транспортних засобів

Блок 3. Схематичне розташування поліцейських при перевірці мікроавтобусів

Особливість даного типу транспортних засобів полягає у значній кількості посадочних місць, наявності задніх дверей та довжині даного транспортного засобу

На рисунках 4.1 та 4.2 зображено схематично деякі з варіантів розташування поліцейських при перевірці документів у водіїв мікроавтобусів.

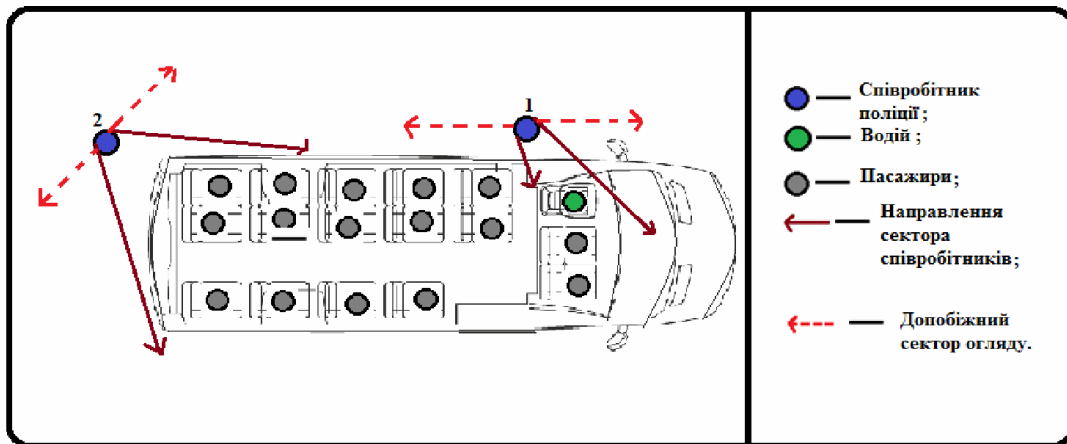

Рисунок 4.1. Схема розташування поліцейських при перевірці мікроавтобусів

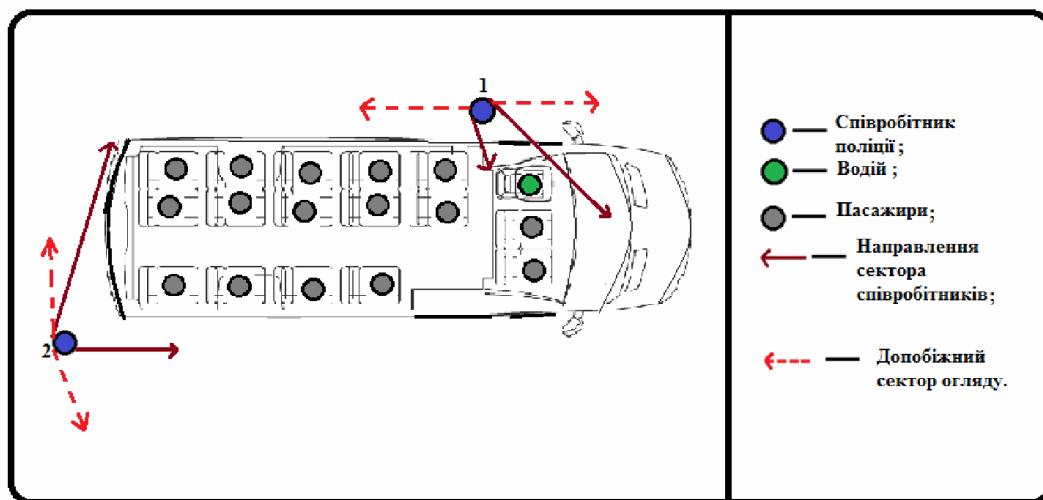

Рисунок 4.2. Схема розташування поліцейських при перевірці мікроавтобусів

Блок 4. Схематичне зображення підходу співробітниками поліції до транспортного засобу

На рисунках 5.1–5.3 представлені схематично варіанти пересування працівників поліції до транспортного засобу задля перевірки документів або інших дій відносно водія або пасажирів.

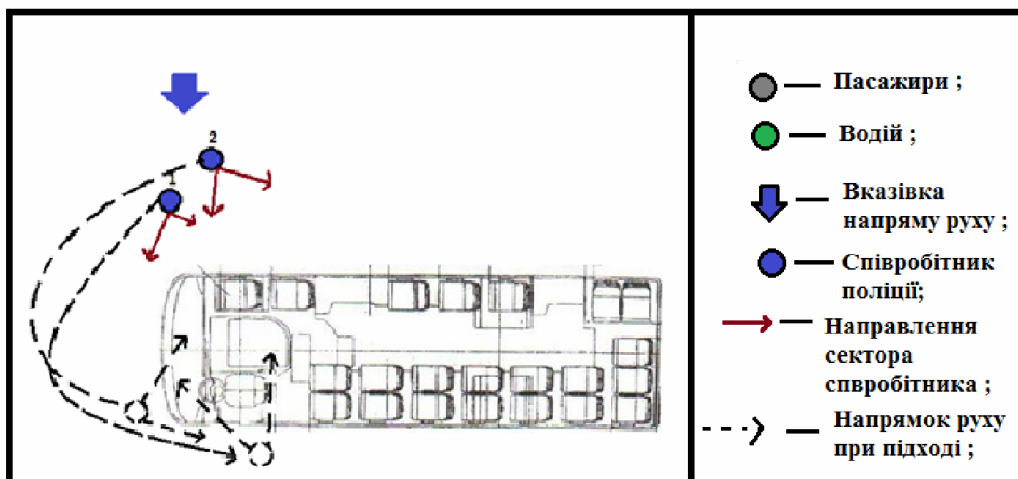

Рисунок 5.1. Схема підходу працівників поліції до транспортного засобу

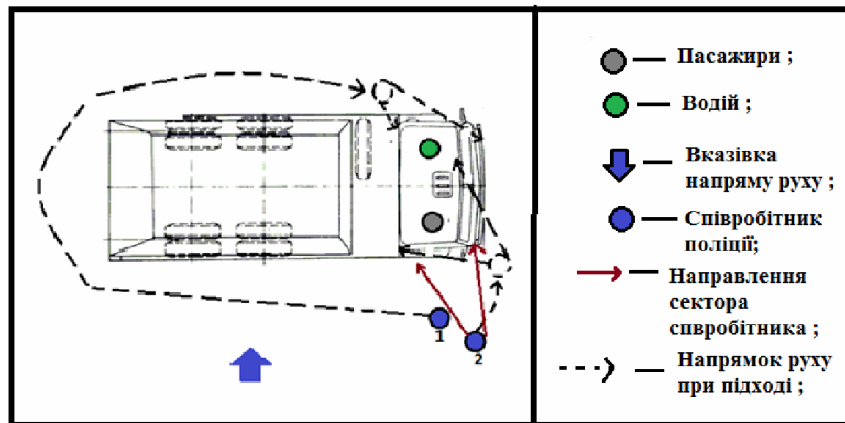

Рисунок 5.2. Схема підходу працівників поліції до транспортного засобу

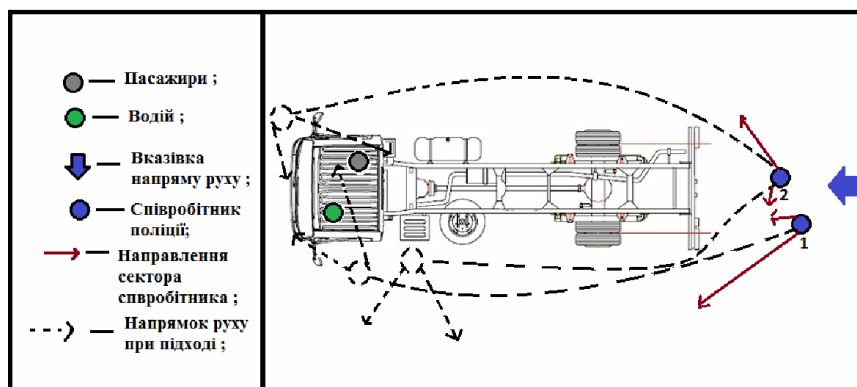

Рисунок 5.3. Схема підходу працівників поліції до транспортного засобу (2 варіанти)

Нами було проведено опитування щодо ефективності наданих нами схем. В опитуванні приймали участь 20 діючих працівників поліції та 20 працівників поліції, що навчаються у спеціалізованих навчальних закладах. Кожен працівник оцінював кожену схему за десятибальною системою. Результати наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Результати проведення опитування

Номер схеми	Середня значення при опитуванні діючих співробітників в кількості 20 чоловік	Середня значення при опитуванні співробітників які навчаються в кількості 20 чоловік	Загальне середнє значення
1.1	4.2	5.3	4.7
1.2	2.5	3.1	2.8
2.1	6.3	7.2	5.7
3.1	8.4	9.3	8.8
3.2	8.2	7.3	8.1
4.1	7.2	4.9	6.1
4.2	6.2	6.0	6.1
5.1	6.1	7.2	6.6
5.2	5.1	5.2	5.1
5.3.1	7.2	8.2	7.7
5.3.2	5.9	6.1	6.0

Висновки. На сьогоднішній в Україні є досить велика нормативно-правова база законів та відпорних інструкцій щодо підстав зупинки транспортних засобів та перевірки документів, але не враховуються ті факти та нюанси які були проаналізовані нами у роботі. Як свідчить досвід саме через незнання та нерозуміння дій з боку поліцейських щодо правил особистої безпеки при перевірці транспортних засобів росте ризик небезпеки. Узагальнюючи, запроваджуючи, поширюючи й розгалужуючи ті данні що запропоновані у цій роботі а саме алгоритм дій та надані нами схеми, можливо суттєво покращити та збільшити відсоток безпеки співробітників поліції щодо зупинки транспортних засобів.

Список бібліографічних посилань

1. Ануфрієв М. І. Організаційно-правові засади управління безпекою життєдіяльності працівників органів внутрішніх справ України : наук.-практ. посіб. Харків : Ун-т внутр. справ, 1998. 32 с.
2. Власенко І. В. Проблеми особистої безпеки працівників правоохоронних органів // Матеріали науково-практичної конференції «Проблеми вдосконалення професійної майстерності працівників ОВС в бойовій підготовці». Одеса, 2008. С. 11–13.
3. Ірхін Ю. Б. Психологічна підготовка працівників міліції до дій в екстремальних умовах та надзвичайних ситуаціях. *Актуальні проблеми психології*. Т. 7, вип. 15. 2012. С. 107–110.
4. Власенко І. В. Удосконалення професійної підготовки працівників ОВС. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2006. Вип. 35. С. 356–360.
5. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 03.04.2018).

Надійшла до редколегії 29.04.2018

УДК 351.74:377

Л. С. ЛАПІНА,

*старший інспектор відділу професійної підготовки
Департаменту патрульної поліції Національної поліції України;*

І. М. ОХРИМЕНКО,

*доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ*

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СЛУЖБОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

*Розглянуто особливості проведення службової підготовки поліцейських.
Запропоновано напрями її вдосконалення з урахуванням вимог часу.*

Ключові слова: поліція, поліцейський, службова підготовка, професійне навчання, професійне навчання поліцейських.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розбудови системи МВС України одним із нагальних питань постає підвищення рівня службової підготовки поліцейських. Це обумовлено як необхідністю перебування поліцейських у постійній готовності діяти в різних екстремальних умовах несення служби, так й підвищення рівня суспільної довіри до поліції, необхідністю широкої взаємодії поліції з громадськістю, а також переходом до надання сервісних поліцейських послуг.

Метою роботи є обґрунтування напрямів удосконалення службової підготовки поліцейських з урахуванням специфіки службових завдань.

Виклад основного матеріалу. У теорії й практиці сучасної підготовки працівників поліції немає навчальної дисципліни «Професійна підготовка». Цей інтегруючий термін